

[Hans Hansen.]

hensyn til den rejste kritik af forfatningskommissionens forslag.

Folketingets medlemmer vil således ikke kunne vælges til medlemmer af rigsretten, og der vil da være grund til, at vi her fra landstinget gør opmærksom på, at vi i landstinget er en række rigsretsmedlemmer, som må træde tilbage ved landstingets afskaffelse.

Det er med særlig tilfredshed, at jeg går ind for § 77, skoleparagraffen, der betyder en ændring i forhold til den nugældende bestemmelse. Jeg har som medlem af skoleudvalg, skolekommission og skoledirektion i mere end 30 år omfattet dette område med stor interesse, men skoleparagraffen — den nuværende grundlovs § 83 — har altid ærgret mig. Første punktum i denne lyder således:

„De børn, hvis forældre ikke har evne til at sørge for deres oplærelse, har ret til fri undervisning i folkeskolen.“

Lad gå, at dette „ikke har evne“ måske var rigtigt i 1849, men det passer jo slet ikke i dag. Den sociale højnelse, der har fundet sted, og det, at omkring 90 pct. af alle børn går i folkeskolen, gør, at det er urimeligt at betegne forældrene til disse børn som forældre, der „ikke har evne“, idet der med ordet evne menes økonomisk evne.

Det var derfor en stor tilfredsstillelse for mig, at jeg netop blev indvalgt i det udvalg i forfatningskommissionen, som behandlede det afsnit i grundloven, som omfatter denne paragraf. Og jeg kan sige, at det blev en let opgave, idet man fra alle sider var enig om, at tiden var løbet fra formuleringen fra 1849.

Første punktum i § 77 i det foreliggende forslag er nu formet således:

„Alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen.“

Jeg er sikker på, at alle skoleinteresserede i vort land vil hilse denne ændring med stor tilfredshed.

Jeg bør måske gøre opmærksom på, at andet punktum i paragraffen ikke er ændret.

Ændringen til „40 pct.“ i § 89 må — selv om det måske vil vare mange år, inden denne paragraf skal anvendes — siges at høre til de gode ændringer. 45 pct.-reglen i den nuværende grundlovs § 94 var jo, sammen med den 35 års valgretsalder til landstinget,

den betaling, som landstingets flertalspartier krævede for gennemførelse af grundlovssagen i 1915.

Hvor vanskeligt det er at opnå 45 pct. jastemmer til en grundlovsændring, fik vi jo tydeligt at mærke ved folkeafstemningen i maj 1939 om det af rigsdagen da vedtagne grundlovsforslag. For at opnå 45 pct. jastemmer skulle der 978 039 stemmer til, men afstemningen gav kun 966 277 jastemmer — altså knap 12 000 stemmer for lidt. Denne afstemning i 1939 var vel nok den største skuffelse, som Stauning måtte opleve gennem sin lange politiske virksomhed.

Selvom der har lydt røster om, at 45 pct.-reglen ikke måtte forlades, er det alligevel lykkedes at få „40 pct.“ indført i det foreliggende forslag. Men for at få den grundlovsændring, vi her behandler, gennemført ved folkeafstemningen i maj i år, kræves der 45 pct. jastemmer.

Jeg vil ikke ønske, at den højtærede statsminister skal opleve en lignende skuffelse som den, Stauning fik i 1939. Og jeg er sikker på, at dette kan undgås, når alle de, der stemmer for grundloven, går ud til vælgerne i et virkeligt oplysningsarbejde om, hvad det er, vi her vil gennemføre.

Jeg har nu givet udtryk for min og mit partis stilling til de vigtigste ændringer, som det foreliggende lovforslag indeholder i forhold til den nuværende grundlov, og jeg vil slutte med at tilsige mit partis velvillige behandling af lovforslagene.

Jeg vil ved forhandlingens slutning tillade mig at foreslå, at begge lovforslag henvises til udvalgsbehandling.

Stensballe: Den højtærede statsminister udtalte i sin omhyggelige fremsættelsestale i det andet høje ting, at grundloven af 1849 og grundloven af 1915 var store milepæle i vort folks historie, samt at det var en meget mere beskeden vejsten, vi nu stod overfor, og det kan jeg give den højtærede statsminister ret i, men nogen helt lille vejsten er det nu heller ikke.

Statsministeren nævnte selv lovforslagets fire hovedpunkter: tronfølgen, Grønlands optagelse som ligeberettiget del af riget, forholdet til udlandet og rigsdagens sammensætning og arbejdsform, d. v. s. overgangen fra et tokammersystem, som vi nu har haft i over 100 år, til et kammer-system. Dertil kommer så, at der i for-